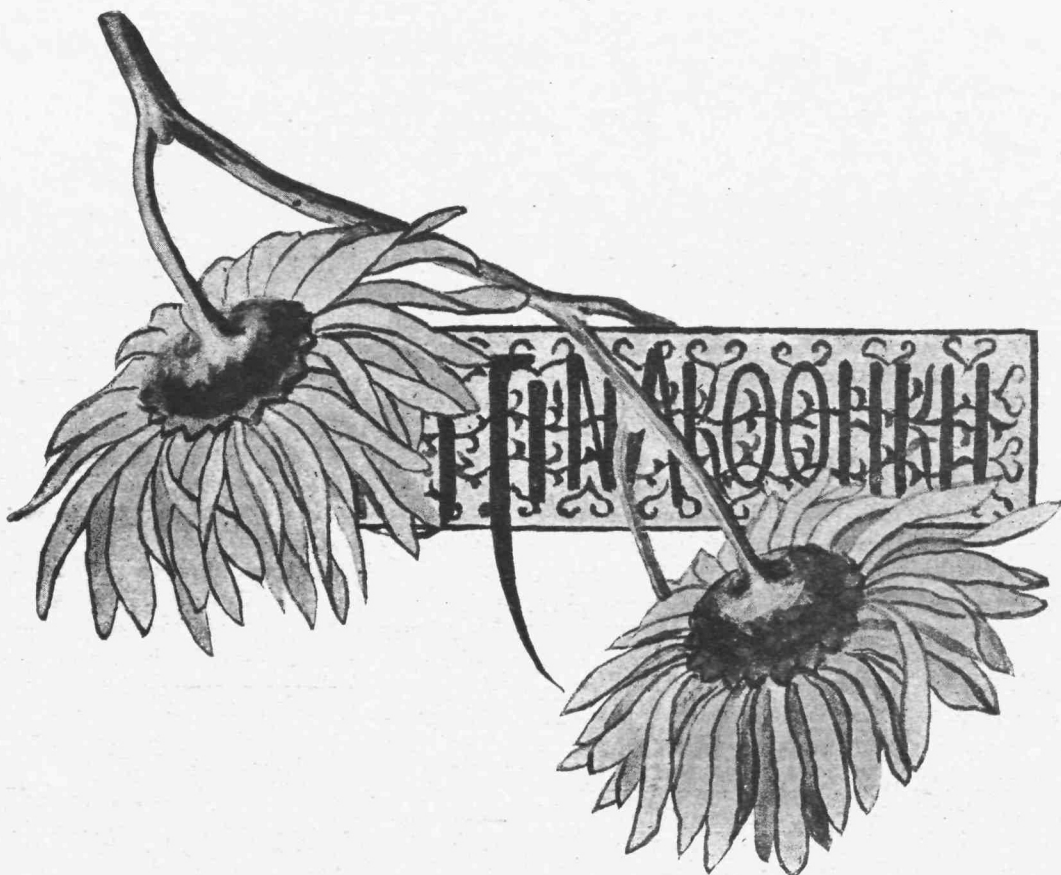

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΔΙΑΡΚΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ περίοδος τῆς Διαρκούς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως ἔχει ὀλιγώτερα ἔργα εἰς ποσόν, ἀλλ' εἰς ποιὸν ὄχι κατώτερα τῆς πρώτης. Ἐν γένει ἔχει νὰ παρατηρήσῃ τις μίαν ἐξέλιξιν τῆς Ἑλλ. τέχνης εἰς ἀτομισμὸν ἐν τῇ ποικιλωτέρᾳ μορφῇ. Ἡ Ἑλλ. φύσις ἢ πλουσία εἰς χρῶμα καὶ ἀπόψεις μελετᾶται καὶ ἀποδίδονται

αἱ ποικίλαι αὐτῆς ἐκδηλώσεις ἐπαρκῶς. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπόπειραι αἱ συνθετικαὶ τῶν νέων δεικνύουσιν φιλοτίμους καὶ ἐπιτυχεῖς προσπαθείας.

Εἰς τὰς τοπιογραφίας, εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν πάντοτε ὁ κ. Μποκατοιάμπης μὲ ἓνα Ἑλαιῶνα, δύο σπουδὰς τοῦ Ἀμυρουσίου καὶ ἓνα μικρόν, ἀλλὰ ποιητικώτατον πίνακα δάσους, ὁ κ. Επ. Θωμόπουλος μὲ τὸ ἀληθινὰ Ἑλληνικὸ χωριὸν του πλαισιούμενον ἀπὸ δύο ζωογραφίας λίαν ἐπιτυχεῖς, ὁ κ. Φωκᾶς μὲ τὸ λεπτότατον Φθιγὸπῶρον καὶ τὰ ποιητικὰ Χιόνια. Καὶ ἔρχεται κατόπιν ὁ κ. Κογεβίνας ὁ ὁποῖος εἰς μὲν τὴν Παλαιόκαστρίτσαν μᾶς δίδει κυματώσαν θάλασσαν, γραφικὰ δὲ κυπαρίσσια εἰς τὸ Κερκυραϊκὸν τοπίον. Ὁ ἴδιος ἐκθέτει καὶ μίαν ποιητικὴν σύνθεσιν, γυναικῶς ἢ ὁποία ἀναπαύεται ἡδονικὰ ἐν μέσῳ χρυσαυθέμων. Ἀκαλαίσθητος μόνον εἶναι ὁ τίτλος «Φου-

σκοδενδριές» καὶ ἄκαιρος, ἀφοῦ εἰκονίζει τὸ φθινόπωρον. Ὁ κ. Φ. Ἀριστεὺς μετὰ μακροτάτην ἐκ τῶν ἐκθέσεων ἀποχὴν, ἀφοῦ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ σταδίου του μᾶς ἔδωκε πολὺ δυνατὰς γραμμὰς μιᾶς ἀνωτέρας τέχνης εἰς συνθέσεις σοβαρᾶς ἐμπνεύσεως, ἐμφανίζεται ἤδη ὡς ἱμπρεσιονιστὴς τοπιογράφος. Πρόκειται περὶ δοκιμῶν καὶ δι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ κριθῇ ὁ καλλιτέχνης ἀπὸ τὰ γεμᾶτα φῶς, ἀλλὰ κάπως ἥρα ἔργα του. Τὸ σπῆτι (ἀρ. 146) εἶνε τὸ καλλίτερον. Ὁ Ι. Οἰκονόμου, ὁ Θ. Λιζαρή, ὁ Ε. Κοντιᾶδης, ὁ Π. Ζωγράφος, ὁ Ἀρτέμης καὶ ὁ διὰ πρώτην φορὰν ἐμφανιζόμενος Σ. Βακατάσης—εἰς τὸ Στεφάνι τοῦ Ζαλόγκου—φανερόνουν σπουδὰς πρὸς ἀπεικόνισιν τοῦ τοπίου ἐνθαρρυντικὰς.

✱

Ὁ κ. Λουκίδης εἰς τὸν πίνακά του—ἓνα τῶν ἀρίστων τῆς ὅλης παραγωγῆς του—Ἐπέρασαν οἱ βάρβαροι... ἀποτυπώνει μίαν χαρακτηριστικὴν εἰκόνα τοῦ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ διωγμοῦ. Ἐντὸς Ἐκκλησίας, ἧς οἱ Τοῦρκοι ἐθρομμάτισαν τὰ ἱερά σκεύη, ἐνυπομένει μία γριῖα καὶ δύο νέες γυμνές καὶ ἀλυσσοδεμένες. Τὸ πένθος τῆς καταστροφῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐγκαρτέρησις ἀποδίδονται ἀπὸ τὸν χρωστῆρα τοῦ ἑλληνικωτάτου ζωγράφου μὲ πολλὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὸ «Σαββατόβραδο»—ἓνα κοριτσάκι προσευχόμενον—ἐκτιμᾷ τις τὴν ἀθωότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν προσήλωσιν ἣν ἡ ἀφελὴς παιδικὴ πίστις καθιστᾷ ἐντατικὴν.

Ὁ κ. Παπαπαναγιώτου εἰς τὴν «Ἀνθοπόλιν»

δίδει ένα ωραίο τύπον και συγχρόνως μίαν εργασίαν καθαρώς καλλιτεχνικήν. Ἡ «Ἀρχαΐζουσα» ἔργον αὐστηρᾶς τεχνοτροπίας ἔχει καὶ αὐτὴ ἱκανὰ χαρίσματα τέχνης. Ὁ κ. Ροῦλὸς ἐκθέτει μίαν γυναῖκα μὲ γυνὸν κορμὸν (διὰ τὴν θέλει ἄρα γε ἀμέριστον ὁ καλλιτέχνης; μίαν γυναῖκα γυνήν;) καὶ μίαν σπουδὴν μιᾶς ἀνδρικής κεφαλῆς ἢ μᾶλλον προσωπογραφίαν. Εἰς τὰ δύο αὐτὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶναι νεώτατα ἀνευρίσκομεν τὸν δυνατόν σχεδιαστήν, τὸν ἀριστον προσωπογράφον ὅστις ἐσχάτως ἐν τοῦτοις πειραματίζεται μὲ τὰ τοπεῖα. Ὁ κ. Ε. Ἰωαννίδης γλυκὺς καὶ ποιητικὸς εἰς τὸ «Χαλκὰ-μπουνάρι» τῆς Σμύρνης, καὶ εἰς δύο ἀπόψεις ἀρχαίων ἐρειπίων. Ὁ «Κατηχούμενος» τοῦ μᾶς ὑπενθυμίζει τὰς ἐπιτυχεῖς ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων σπουδὰς του.

Ὁ κ. Σ. Βικιάδης ἐκτός τῆς «Ἀποκαθλώσεως», ἣτις ὑπέστην πρὸ τινος μίαν ἀδικωτάτην ἐπίθεσιν ἐκ μέρους ἐνὸς χρονογράφου—ἐκθέτει καὶ ἕνα πίνακα νεώτερον, δύο παιδιῶν ποῦ θέλουσι γὰ μάθουν ζωγραφικὴν εἰς τὸ ἀτελεῖ ἐνὸς γέροντος ζωγράφου. Τὰ παιδιὰ εἶναι κάλλιστα σχεδιασμένα μὲ τὴν διακρίνουσαν τὸν καλλιτέχνην δεξιότητα, ὥς καὶ ὁ γέρον καλλιτέχνης. Τὸ ἔργον του ὑστερεῖ μόνον εἰς τὴν ψυχολογικὴν ἔκφρασιν. Ἐάν ἦτο διαφορετικὴ ἡ στάσις τῶν παιδιῶν καὶ ὀλγώτερον καλογηρικὴ ἢ φρισιογνωμία τοῦ ζωγράφου, τὸν ὁποῖον δὲν ἔπρεπε γὰ ἀπομακρύνει τῶν μικρῶν μαθητῶν, θὰ μᾶς ἔδιδε ἕνα πίνακα πλέον ἱκανοποιητικόν. Ὁ κ. Λουκάς Γερζλῆς εἰς δύο πίνακας τοῦ δεικνύει πρόοδον σημαντικὴν. Παρουσιάζει ἀγρότιδας μὲ ἕνα φῶς ἑλληνικώτατον. Καὶ οἱ δύο πίνακες εἶνε εἰς ἔκφρασιν καὶ χρωματισμὸν ζωηρότατοι. Ὁ κ. Βαρεβέρης, ὁ κοφάλαος ζωγράφος τοῦ Πειραιῶς, εἰς τὴν «Φυγὴν εἰς Αἴγυπτον» ἐκφεύγει τῶν γνωστῶν πινάκων του, οὐδ' ἀδικεῖ ἢ ἐπεξεργασία ἢ ὑπερμέτρως διανυγῆς. Ἄν καὶ τὸ θέμα ἔχει σχεδὸν ἐξαντληθῇ, ἐφιλοτέχνησεν ἕνα πίνακα ἄξιον μεγάλης ἐκτιμήσεως. Ἰδίως τὸ πρόσωπον τῆς Παναγίας ἔχει πολλὴν λεπτότητα. Διὰ τὸ ἄλλο ἔργον του, τὸ τοπεῖον τῆς Ἀνδρου, δὲν ἀξίζει νὰ γίνῃ λόγος.

Ὁ κ. Ἀξελὸς εἰς ἐκάστην ἐκθεσιν καὶ ἀνώτερος. Ὁ μικρὸς τυφλὸς ὀργανοπαίκτης μὲ τὴν φτωχολόμικον ὁδηγούμενος ἀπὸ ἕνα ἄλλον μικρόν, εἶνε πίναξ μὲ ἱκανὴν μελέτην εἰς τὰς λεπτομερείας, καλὰ σχεδιασμένος· ὁ χρωματισμὸς του μόνον εἶνε ἥπως μόνονος. Ἐκφραστικώτατος ὁ «Κοκκινόσκουφος».

Ὁ κ. Φερειδῆς—τὸν ὁποῖον μᾶς παρουσιάζει ἐκ τῶν νώτων ὅμως εἰς ἕνα πίνακά της ἡ κ. Γεωργαντῇ ἐργαζόμενον, ἂν μᾶλλον διὰ τὰς μᾶς δείξῃ ἢ καλλιτέχνης ἕνα καλὸν τοπεῖον—εἰς μίαν νέαν ἀποψιν τῶν νερῶν τῆς Βουλιαγμένης, εἰς τὴν Λίμνην τῶν Γιαννιτσῶν ὥς καὶ εἰς τὸ Φθινώπορον ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ εἶνε ὁ μετριόφρων ἀλλὰ προσεκτικὸς καλλιτέχνης, ὁ ὁποῖος ἠξέυρει νὰ ἀποδίδῃ μὲ ἀκρίβειαν ἀλλὰ καὶ αἰσθητικότητά τὰ ἑλλ. τοπεῖα, χωρὶς νὰ ἐκβιάζει μὲ ἀμφιβόλου ἀξίας τεχνοτροπίαν τὰ ὀπτικά νεύρα.

Ὁ κ. Γουναρόπουλος εἰς τὰ δύο παιδιά ἔδωκε χρῶμα ζωηρὸν καὶ ἀρμονικόν. Ὁ κ. Γιανναρᾶς—νέος καλλιτέχνης—ἐμφανίζεται μὲ μίαν κεφαλὴν καὶ μὲ τὸ «Ξεφύλισμα». Τὸ πρῶτον ἀρκετὰ ἐκφραστικόν. Τὸ δεύτερον ποσοετικὰ σχεδιασμένον.

Ὁ κ. Μπραεσσας εἰς δύο ἔργα τοῦ ἐλκύει τὴν προσοχήν, διὰ τὰ σοβαρὰ θέματα. Ἡ «Στοργή»—μία

φτωχομίαν μὲ τὸ ἡμίγυμνο παιδί της κοιμοῦνται. Εἶναι τόσο ἡσυχὸς ὁ ὕπνος, τόσῳ ὥραιο ἀγκαλιᾷ, σμένοι! Τὸ σχέδιον, καὶ ἡ ἐπεξεργασία φανερώουν ἕνα καλλιτέχνην μέλλοντος. Ὁ «Ἐσπερινός» τοῦ ἔχει ἀρκετὴν ποιήσιν καὶ μελαγχολίαν.

Ὁ κ. Χρηστοφῆς συνεχίζει τοὺς «Καταυλισμούς» του. Ἐκ τῶν δυο οὗς ἐκθέτει, καλλίτερος εἶνε ὁ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν. Ἡ «Παιδικὴ εὐχαρίστησις»—ἴσκιος ἐνὸς ἡμιγύμνου παιδιοῦ ποῦ βασανίζει μ' ἕνα κόκκαλο ἕνα σκυλί, καλὸν ὡς ἰδέα. Θὰ ἠθέλε περισοτέραν ἴσως κίνησιν. Χαρακτηριστικὴ καὶ ἡ γελοιογραφία ἢ «Ἀυθεντικὴ ψευτιά» μὲ τοὺς δύο προγαστρος γέροντας συνομιλητάς.

Ὁ κ. Ἀπ. Γεραλῆς ἐκθέτει ἕνα παπᾶ ἐξομολογούντα μίαν χωρικήν. Ἐάν ἐνθυμηθῶμεν τὰς εἰκόνας τοῦ Ράλλη, ἐννοοῦμεν πόσον, μειονεκτεῖ ὁ πίναξ τοῦ κ. Γεραλῆ. Ἐκθέτει ἐν τοῦτοις μίαν καλῶς φωτισμένην κεφαλὴν.

Ὁ κ. Ρωμανίδης εἰς ἕνα Ἑπειρωτικὸν φαϊόχρωμον τοπεῖον καὶ εἰς τὸ «Νυκτόπασμα»—ἀπὸ τὴν θάλασσαν τοῦ ὁποῖου λείπει τὸ χρῶμα—μᾶς δεικνύει τὸ μοῖρασμα τῆς ἀγάπης του, πρὸς τὴν ξηρὰν καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὸν προτιμῶμεν εἰς τὸ τοπεῖον.

Αἱ θαλασσογραφίαι ὀλίγαι. Διακρίνεται ὁ πίναξ τοῦ κ. Ν. Καλογεροπούλου ἐκονίζον Κερκυραϊκὰς ψαροπούλες. Ἐχει τόσο πολὺ μελετήσῃ τὴν θάλασσαν, ὥστε ὁ πίναξ τοῦ νὰ ἔχῃ μίαν ἐξαιρετικὴν φρεσκάδα. Καὶ ἡ τεχνοτροπία του, ἡ νεωτεριστικὴ, εἶνε πολὺ ἐπιτυχής.

Τοῦ κ. Καντζίκη τὰ ἔργα ὑστεροῦν πολὺ. Ἡ «Νύκτα στὴ θάλασσα» εἶνε ἔργον ποῦ δὲν λέγει τίποτε. Ἡ «Φιλάρεσκος» τοῦ εἶνε ἕνα σκίτσος ὅπως δὴποτε χαριτωμένον.

Τοῦ ἐσχάτως ἀποθανόντος Θ. Μηλιάδου ἐκτίθεται ἐν Χιακὸ ἀκρογιάλι πολὺ καλόν. Τὸ σπάσιμο ἰδίως τοῦ κύματος εἶνε παραστατικώτατον. Ὁ ἕτερος κ. Σ. Μηλιάδης ἐκτός τῶν δύο γνωστῶν προεκτεθέντων πινάκων του μὲ τὴν ξενίζουσαν πολυχρωμίαν, ἐκθέτει τῆς Ψαροπούλες, κάλλιστον ἔργον, μὲ ἀντανάκλασεις πολὺ ἀληθινὰς.

Ὁ κ. Θ. Θωμόπουλος, ὅστις ἔχει κατακτήσῃ τὸ γλυπτικὸν τμήμα, δὲν λείπει καὶ ἀπὸ τὸ ζωγραφικόν. Μᾶς παρουσιάζει τὸ παλαιὸν ἀσθημαῖον, ἀλλὰ καὶ ἀκατάβλητον ἄλογο τὸ συμβολίζον τὴν Μεγάλην Ἰδέαν μὲ τὴν θαμβὴν εἰς τὸ βάθος προβολὴν τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Παρ' ὀλίγον νὰ λησιμονήσω ὅτι ἐκθέτει ἔργον καὶ ὁ κ. Ἰακωβίδης. Εἶνε Κυδωνία, χρονολογούμενα ἀπὸ τὸ 1909. Δὲν μοῦ ἔκαμαν καμμίαν ἐντύπωσιν καὶ δι' αὐτὸ ἀποτελοῦν τὸ τέρμα τῶν ἐντυπώσεών μου ὥς πρὸς τὴν παραγωγὴν ὧν τῶν συναδέλφων του.

✱

Ἄς μὴ μὲ κακίσουν αἱ καλλιτέχνιδες κυρίαι, διότι τὰς χωρίζω ἀπὸ τοὺς ἄρρενας ὁμοτέχνους των. Δὲν τὸ κάμνω διὰ τὰς ὑποτιμήσω, ἀπ' ἐναντίας καὶ ὡς ἀριθμὸς καὶ ὡς ποῖον εἶνε ἱκαναὶ γὰ μὲ ἀπασχολῶν ἰδιαιτέρας καὶ μὴ χρησιμεύουν δηλαδὴ ὡς πλαῖσιον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ γὰ ἀντιπαταχθῶν ὡς δύναμις μαχητικὴ.

Ἡ κ. Ἀσπρογέρακα κρατεῖ στερεῶς τὰ σκῆπτρα εἰς τὴν ἀνθογραφίαν—θανυμάσιος ἢ Ἀνεμώνες της καὶ τὰ Γεράνια φυσικώτατα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν

Κ. ΜΑΛΕΑΣ

παρουσιάζεται με αξιώσεις. Τό σού της Κούκλας—ένα σοβαρόν κοριτσάκι με υπερμεγέθη κούκλα—δεικνύει ικανήν προσπάθειαν πρὸς ἀνωτέραν ἀντίληψιν τῆς τέχνης.

Ἡ κ. Γεωργαντῆ εἰς τὴν Πλατεῖαν τῆς Τριπόλεως παρουσιάζει σύνθεσιν καὶ τοπεῖον διότι ἡ πλατεῖα εἰκονίζεται ἐν κοσμικῇ συναθροίσει, ὅπου τὸ κουβεντολόι μαίνεται. Ἡ δ. Διαμαντοπούλου ἦτις εἶχεν ἐκθέσει ἐν τῇ προηγουμένῃ Ἐκθέσει μίαν καθρεπτιζομένην, ἐκθέτει καὶ πάλιν ὁμοίως καθρεπτιζομένην, ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν φιλάρεσκον. Πολὺ καλὰ καὶ τὰ Χρυσάνθεμα τῆς. Διὰ τὸ ὅμως εἰς τὸν κατάλογον τῆς ἡλλαξαν τὸ φύλον, παρουσιάζοντες τὴν δεσποινίδα ὡς κύριον Διαμαντόπουλον; Ἡ δεσποινὶς Λούζη εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς «Τὸ μάθημα»—μιά γιαγιά καὶ μιὰ ἐγγονή—ἡ κ. Κικὴ Παυὰ εἰς τὸ «Κότερο», ἡ δεσπ. Σαμουῖλη εἰς μίαν σπουδὴν κεφαλῆς, ἡ δεσπ. Φλωρεντία Σκουλούδη εἰς τὸ Ἑσπερικὸν Γοτθικὸν ναοῦ καὶ μίαν παραλίαν, ἡ κ. Ταρσούλη εἰς μίαν ὥραιοντάτην με ἀρίστην προοπτικὴν δεικνύουσαν, ἡ δεσπ. Χαλκιοπούλου εἰς μίαν θαλασσογραφίαν (ἀρ. 145) ξεχωρίζουν προσθέτουσαι εἰς τὴν ἐκθεσιν ἔργα ἀξία προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως.

Εἰς τὸ τμήμα τῶν σχεδίων, ὑδατογραφίων καὶ κρητιδογραφίων ἐκκινῶν τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Μποκατσιάμπη μία Δύσις ἀπὸ τὸ Μον γερὸς τῆς Κερκύρας καὶ ἡ κρητιδογραφία τοῦ τῆς δεσπ. Καρατζῆ. Τοῦ κ. Θ. Θωμοπούλου τέσσαρα σχέδια με δύο κραιγιόγια, τοῦ κ. Ἰωαννιδίου τρεῖς γυναικεῖαι προσωπογραφίαι, τοῦ κ. Ἀπ. Γεραλτῆ ἡ κρητιδογραφία «Νεότης» (προσωπογραφία τῆς δεσπ. Δότη ἡ ὅποια πολὺ τῆς ὁμοιάζει) καὶ μία Κόρη ἡ μᾶλλον γεροντιο-κόρη κεντῶσα, με πένθιμον ἔκφρασιν, τοῦ κ. Ἀξελου τέσσαρα σκίτσα σταρωτικά με Sanguine εἰργασμένα καὶ τῆς δεσπ. Σταύρακα ἐν τοπεῖον.

Ἡ γλυπτικὴ ἀντιπροσωπεύεται με 18 μόνον ἔργα τοῦ κ. Θ. Θωμοπούλου εἶνε ὅλα σχεδὸν γνωστά. Ὁ Κυγαίγειρος εἶνε ὥραιον ὡς ἔμπνευσις. Ἀπὸ τὴν προτομὴν τοῦ δ κ. Ι. Δαμβέργης δὲν θὰ εἶνε βέβαια εὐχαριστημένος. Καλὸν τὸ ἔργον, ἀλλ' ὁ καλλιτέχνης χαϊρέκακος τὸν παριστᾷ ὡς συνταγματάρχην, πρὸ πολλοῦ ἀποστρατευθέντα αὐτεπαγγέλτως ἔνεκα ὀρίου ἡλικίας. Εἰς τὸ σκίτσο τῆς Χιμαίρας συγχέονται τὰ ὅρα τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς σωματικῆς διαπλάσεως. Πρωτοτυπία πολλὴν ἔχει ἡ ἀνάγλυφος κεφαλὴ τοῦ νεαγίου.

Ὁ κ. Τόμπρος ἐκθέτει γνωστὰ ἐξ ἄλλων ἐκθέσεων ἔργα, τὸν «Διανοούμενον», μίαν κεφαλὴν κόρης καὶ «Σχῆμα πρωτογενόμενον». Ὁ κ. Συνέφας ἀνάγλυφον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου καὶ ὁ κ. Ἀλεξανδρόπουλος προτομὴν τοῦ ποιητοῦ κ. Γ. Ἀργυροπούλου (Μαρκίνα). Οἱ δύο τελευταῖοι οὗτοι γλύπτει ἐκθέτουν καὶ ἀνὰ μίαν προτομὴν τοῦ Ἑθν. ποιητοῦ Σολωμοῦ. Ὁ κ. Ἀλεξανδρόπουλος τὸν παριστᾷ νεώτερον, ἐν στιγμῇ ἐμπνεύσεως, ὁ κ. Συνέφας ἐν ὀρίμῃ ἡλικίᾳ ἐν ὥρᾳ βαθείας σκέψεως. Ἀλήθεια τί νὰ γίνεταί ὁ πρὸ δεκαετίας προκηρυχθεὶς διὰ τὴν προτομὴν τοῦ Σολωμοῦ διαγωνισμός; Εἶχε μάλιστα συλλεγῆ καὶ ποσὸν τρισχιλίων, νομίζομεν, δραχμῶν.

Τὴν φορὰν αὐτὴν ἔργα ἐπωλήθησαν ὀλιγώτερα. Οἱ κ. κ. ἐφοπλιστὰι ἔχουν τὸν λόγον, ἢ μᾶλλον τὸ...χρῆμα.

Πρῶτην φορὰν ὁ ζωγράφος κ. Κ. Μαλέας ἐκθέτει συνολικῶς τὸ ἔργον του. Ἔως τώρα εἰς δύο—τρεῖς ἐκθέσεις εἶχεν ἐξαφίση τοὺς φιλοτέχνους με τοὺς πικραδόξους χρωματισμοὺς του ἀνάμεσα εἰς τὸν ἥσυχον καὶ ἀρμονικὸν τῶν ἄλλων ἔργων φωτισμὸν. Ὁ κ. Μαλέας εἶνε ἱμπρεσιονιστῆς. Εἰς τὴν παλέταν του συνδυάζει τὰς ζωηροτέρας ἀπυκνώσεις καὶ ἐκλέγει τὰς ποιητικωτέρας ἀπόψεις τῆς φύσεως. Ἐξησεν εἰς ξένα μέρη καὶ εἶνε ὁ πρῶτος Ἕλλην ζωγράφος ὁ ὅποιος ἀναπαριστᾷ συστηματικῶς ἀτμοσφαῖρας ἀγνώστους, τοπεῖα ἀνεκμετάλλευστα, φωτισμοὺς ποικιλωτάτους καὶ ἀήθεις καὶ ἐν γένει μᾶς παρουσιάζει γνήσιον τὸ couleur local. Ἡ Συρία, ἡ Παλαιστίνη, ἡ Αἴγυπτος, διεκδικοῦν τοὺς περισοτεροὺς πίνακας του, ὀλίγους δὲ ἡ Θεσσαλονίκη καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις. Ὑπάρχουν εἰς τὰ ἔργα τοῦ κ. Μαλέα—τὰ ὅποια ἀνέρονται εἰς τὸν σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν διακοσίων—ἀπόψεις περιέργοι, ποικίλαι ἀποδιδόμεναι με μίαν αἰσθητικὴν ἡ ὅποια εἰς τοὺς ἰδιοὺς μας ὀφθαλμοὺς τοὺς συνευθιμένους ἀπὸ τὸ αἶθριον καὶ ἀγνὸν Ἀττικὸν φῶς φαίνεται ἴσως ἀφύσικος· λείπει δὲ ἀπὸ πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἡ ζωή. Δὲν πρέπει ὅμως διὰ τοῦτο νὰ ἀδικήσῃ τις τὸν καλλιτέχνην, ὁ ὅποιος προσπαθεῖ νὰ συμπληρώσῃ τὴν τέχνην καὶ τὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὰ ἔργα τοῦ κ. Μαλέας, ὅχι βέβαια ὅλα, εἶνε πρωτίστως ποιητής. Κατέχεται ἀπὸ κάποια μυστικοπάθεια.

Τὰ καλλίτερα ἔργα του εἶνε τὰ Στερνὰ ἡλιοαἰδέματα στὰ ρέπια (:), τὰ Βραδυνὰ ἀντιφειγίσματα εἰς τὸν Νεῖλον, τὰ βραδυνὰ ἀντιφειγίσματα εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, Ἀνοιξιάτικες δροσιές, ἕνα βράδυ εἰς τὴν Πόλιν, τὸ σπῆτι τῆς Ἀγάπης, τὰ Σουρουπώματα. Ἀξία ἰδιαιτέρας ἐπίσης προσοχῆς εἶνε ἡ «Ἀφρικάνικες ἡλιοφειγές», ἡ «ἀγορὰ ζαχαροκαλάμου εἰς τὸ Λουξορ», καὶ ἀπὸ τὴ παλῆν Θεσσαλονίκη, «ἡ Βρύσις τῶν 12 Ἀποστόλων Θεσσαλονίκης, ἡ ὅποια δὲν ὑπάρχει πλέον, τὸ πολυχρῶμον Γενὴ Κουλε τῆς Θεσσαλονίκης, αἱ ὑπ' ἀρ. 49 καὶ 127 ἀπόψεις ἀπὸ τὸν Δίβανον, τὸ Αἰγυπτιακὸν πολύπτυχον (77-84). Ἐν ἀντιθέσει, πίνακες τινες, πρόχειρα καὶ ἀσαφῆ σχέδιάματα, ἔπρεπε νὰ λείπουν. Εἰς τὴν τοπειοπλημμύραν παραινθίνονται τρεῖς γυναικεῖαι κεφαλαὶ εἰργασμένα εἰς τὸ ὑπαιθρον, αἱ ὅποια φανερώουν τὸν καλλιτέχνην δεξιὸν καὶ εἰς τὸ σχέδιον. Ὁ κ. Κ. Μαλέας ἀπεπειράθη νὰ προσανατολισθῇ καὶ εἰς τὸ Ἀττικὸν φῶς, ἀλλ' εἶνε τόσο ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴν ξένην φύσιν, ὥστε ἀπέτυχε. Αὐτὸ τοῦλάχιστον δεικνύουν αἱ δύο Ἀκροπόλεις του. Εἰς δύο ἄλλας ἀποπειρας διακοσμητικῆς—τὸ Τραγοῦδι τοῦ ποιητοῦ καὶ Ὑμνος στὸν Ἐρωτα—ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος.

Κ.

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Ἐρωτᾷ ὁ μικρός·

—Μπαμπά τί θὰ πῇ θαῦμα;

—Θὰ πῇ ἂν δὲν ζητήσῃ καινούργιο καπέλλο ἢ μαμά σου.

Ἐπὶ τῇ θέᾳ ἐνὸς με υπερμεγέθη αὐτιά.

—Εὐτυχὴς ἄνθρωπος αὐτὴν τὴν ἐποχὴν.

—Γιατί;

—Ἐχει αὐτάγκειαν.